

Måns Lindell
Vätternvårdsförbundet
010-2236 408

Länsstyrelsen i Västra Götaland
Vattenvårdsenheten
462 82 Vänersborg

Remissvar på "Begäran om samråd angående skjutning där granater avser brisera vid nedslag mot vatten" (FMV Provplats Karlsborg)

BAKGRUND

I tillstånd enligt miljöbalken för FMV Provplats Karlsborg står i villkor 11 att "när granater avses brisera vid nedslag i vatten ska överenskommelse ske med Fiskeriverket eller motsvarande myndighet". Efter det att Fiskeriverket har övergått till Havs- och Vattenmyndigheten är idag samrådsmyndigheten Länsstyrelsen i Västra Götaland. Vätternvårdsförbundet har beretts möjlighet att yttra sig till Länsstyrelsen i Västra Götaland rörande samråd kring begäran om skjutning med brisant ammunition.

FMV avser att under perioderna 7-11 december 2015 samt 11-15 januari 2016 genomföra skjutningar med max 70 granater per period. Varje granat innehåller antingen 8,5 kg sprängämne (skarp) alternativt 0,34 kg sprängämne (makeringsladdad). Resterna utgörs av stålskärvor. Skjutsektor och område för brisaderna redovisas i en skiss.

SVAR

Vätternvårdsförbundet grundinställning är att skjutningar med briserande granater ska undvikas helt i Vättern. Ärendet berör flera miljömål i Vattenvårdsplanen för Vättern (Rapport 122) däribland främst:

- **Gifrfri miljö, delmål 10:** Försvarets lämningar på såväl mark som under vatten är karterade, riskklassade och/eller åtgärdade.
Kommentar: Resterna av granaterna (stålskärvor) lämnas kvar - sker det någon form av "spridningsmarkering av restprodukter" i register för framtiden t ex på karta? Hur registreras målområdet i t ex EBH-register? Är det ett och samma återkommande målområde varje tillfälle/år? Sker det någon form av åtgärd för omhändertagning/registerar resterna?
- **Levande sjöar och vattendrag, Delmål 3:** Rödingens reproduktion och bestånd är tryggad.

Kommentar: Röding leker under perioden oktober – november på grunt vatten <10m. Rommen bli kvar och kläcks under vintern för att därefter bli simfärdiga tidigt på våren och ger sig ut i vattenmassan. Planerat nedslagsområde berör två områden:

A) område 6 Norra Vättern (fredningsområde)- avsatt just för att röding reproduktion (lek och kläckning/uppväxt) ska få så goda förutsättningar som möjligt, samt

B) område Tängan (fiskeförbudsområde) - ett område medförbud mot all form av fiske (förutom kräftfiske) med syfte att uppväxten bl a röding ska främjas. Vätternvårdsförbundet konstaterar att ansökt verksamheten berör "skyddsområden" och därigenom miljömålet. Det bör framgå hur angivna försiktighetsmått återkopplas till tillsynsmyndigheten.

- God bebyggd miljö, delmål 9: Allmänhetens tillgänglighet till Vättern ökas.

Kommentar: Genom att precisera ett begränsat delområde kan stora delar av potentiellt riskområde hållas öppet vilket är bra. Icke desto mindre så är det en inskränkning på tillgängligheten och möjligheten till rörelse på sjön.

- God bebyggd miljö, delmål 12: Särskilt bullrande aktiviteter regleras och hänvisas tillangivna områden. Tysta områden definieras.

Kommentar: Förutom buller på själva skottplatsens utgör även (väl?) brisaden vid anslag mot vatten buller.

Vätternvårdsförbundet undrar om det finns begränsningar (t ex väder och vind) för förhindra att spridning av brisadbuller som inte uppfyller det som angivits miljökonsekvensbeskrivningen för själva skottplatsen.

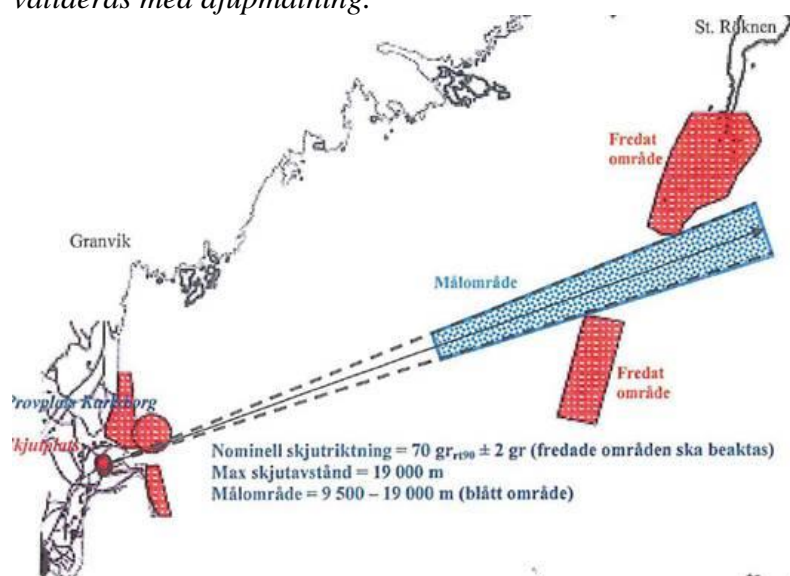
I Förvaltningsplan för fisk och fiske (Rapport 103) anges Vätternvårdsförbundets policy för försvarets verksamhet:

1. Ingen skjutverksamhet i lekområden under den fredningstid som anges i Fiskeriverkets föreskrifter. I de totalfredade områdena bör ingen skjutning förekomma överhuvudtaget.

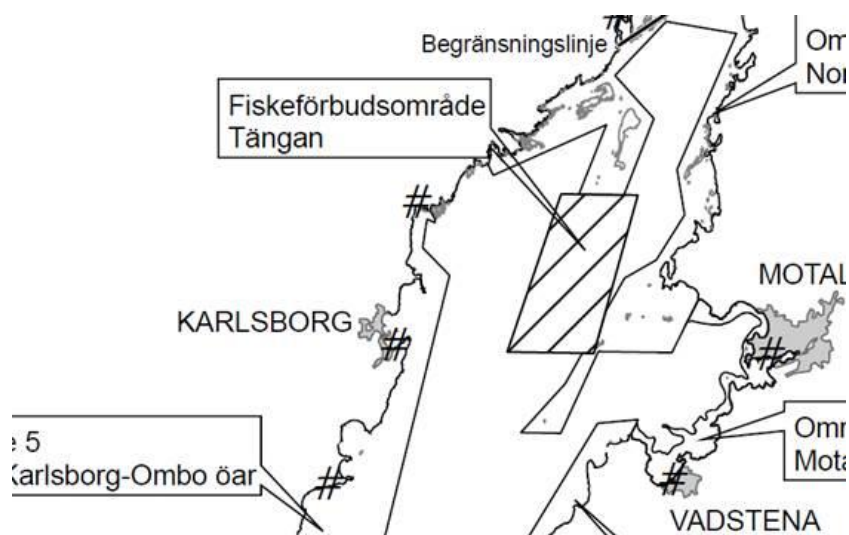
Kommentar: Vätternvårdsförbundet konstaterar att nedslag kommer ske inom såväl fiskeförbudsområde (Tängan) som tidsbegränsade fredningsområde (Område 6 Norra Vättern, tid 15/9-31/12). FMV anger att skjutningar "avses genomföras med god marginal till fredade områdena" och hänvisar till skiss (se fig 1 nedan). Vätternvårdsförbundet noterar att skissen (fig 1) endast anger fredade områden grundare än sex meter vattendjup men övriga delar av fredningsområdena inte redovisas. Planerat nedslagsyta är enligt Vätternvårdsförbundet inom fredningsområde. Vätternvårdsförbundet anser att sökande ska redovisa fredningsområden i sin helhet oavsett djupavgränsning

---

samt undvika skjutning i dessa. Möjligen kan delar av ett fredningsområde ha extra särskilda skyddsskäl t ex lekfisk, rom/ungelförekomst och därför behöva pekas ut för sig (t ex grundare än 6m djupkurva såsom i nuvarande fall) men det fråntar inte skyldigheten att redovisa fullständigt fredningsområde. Vätternvårdsförbundet yrkar på extra försiktighetsmått när det gäller just 6m djupkurva och ursprungligt syfte ned denna avgränsning. Extra försiktighetsmått kan t ex innebära allt grundare än 10-15m bör undvikas. Åberopat målområde innehåller områden med större djup som är mindre olämpliga som nedslagsområde. FMV bör kunna peka ut några sådana potentiella nedslagsområden inom föreslaget målområde. Vätternvårdsförbundet poängterar att om djupdata bygger på sjökortet är de osäkra (bättre djupdata kan troligen erhållas från SLU Akvatiska Resurser). Avsedda områden bör valideras med djupmätning.

Figur 1. Fredningsområden (rött) enligt FMV (från villkor 11).

Figur 2. Fredningsområden i sin helhet enligt fiskelagstiftningen.

2. Skjutverksamhet ska minimeras under de tider på året då fisket är intensivt.

Kommentar: Under helgen 5-6/12 kommer Laxcup Vättern genomföras i Vättern med ett stort antal ekipage som går ut från Karlsborg. Det är inte osannolikt att flera av dessa kvarstannat i sjön även i dagarna efter, särskilt om vädret inte medgivit fiske avsedda dagar. Bara att Laxcupen förekommer i dagar med omedelbar anslutning till den första perioden antyder att det är intensivt sportfiske just denna period. Särskild information till yrkes- och sportfiske bör göras.

Vidare är det oklart om målområde utgör även riskområde? Skissen visar på nedslag inom riskområde 1A, men inte hur stor del av riskområde 1A som kommer behövas, endast "målområde" anges. Vätternvårdsförbundet föreslår att FMV definierar ett fåtal nedslagsområden inom föreslaget målområde där djup är "stort", redovisar riskområde i förhållande till dessa, samt i kartform visar samtliga fullständiga berörda områden med de nu markerade röda områdena infällda. Röda områden förklaras och motiveras för tydlighetens skull.

3. Överflygning på låg höjd minimeras under de tider på året som fiske är intensivt.

Kommentar: Inte aktuellt.

4. Samförvaltning fiske ska delat i forum för Försvaret rörande Fiskeskyddsnämnd, Skjutfältsråd och Samordningsgrupp.

Kommentar: Vätternvårdsförbundet kallas till samtliga nämnda möten och har dialog med försvaret.

Villkor 11 handlar om "Skjutning och sprängning i vatten". Första strecksatsen berör brisant ammunition, oavsett nedslagsplats i Vättern, som endast får användas efter överenskommelse med "Fiskeriverket eller motsvarande myndighet". Därutöver innehåller villkor 11 ytterligare fem strecksatser som anger tider och/eller områden som för var och en ytterligare överenskommelser måste träffas.

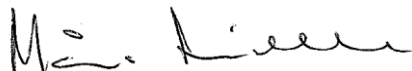
Vid dialogmöte 2011-03-31 (närvarande FMV, Fiskeriverket och Vätternvårdsförbundet) diskuterades vad som bör gälla för brisant ammunition i de totalfredade områdena. Såväl Fiskeriverket som Vätternvårdsförbundet ansåg att totalfredade områden ska undvikas helt (FMV anteckningar 11-04-06). Diskussionen som följde innehöll dock att djup större än 25 m samt tiden maj till 15 september möjligen kunde vara acceptabel för brisant ammunition (egna anteckningar) om ytterst särskilda skäl föreligger. Sådana skäl bör åberopas i så fall. Nu yrkad överenskommelse är just ett sådant fall där extra stor hänsyn bör tas till skyddsvärdena.

Sammanfattningsvis yrkar Vätternvårdsförbundet på att sökande ska komplettera begäran med kartunderlag där det framgår:

1. sökt målområde i förhållande till hela riskområde 1A, hela fredningsområde 6 (Norra Vättern) samt hela fiskeförbudsområde Tängan (utpekade "röda områden" från villkor 11 kan visas i samma karta),
2. "några" potentiella nedslagsområden inom nu föreslaget målområde där djupet är >15 m,
3. åberopat riskområde som behövs inom 1A för verksamheten.

Vätternvårdsförbundet har inga synpunkter på försiktighetsmått än de angivna.

Måns Lindell

Sakkunnig vattenfrågor

Skjutning och sprängning i vatten

11. Skjutning mot följande områden får endast ske efter överenskommelse med Fiskeriverket eller motsvarande myndighet:
  - hela Vättern då det gäller ammunition avsedd att brisera vid nedslag i vatten och vid sprängningar i vatten
  - ett område med 500 meters radie och med grundet Höjen som mittpunkt under hela året
  - ett område 1 x 2,7 km vid Tängan under hela året
  - Röknen (södra delen) – Kalven, i stort inom 6 meters kurvan under tiden 15 september – 31 december
  - från stranden och 300 meter ut, från Axståls sydspets till Rissnäsets östra spets under tiden 15 september – 31 december
  - från stranden och 300 meter ut, från Tjuvanabben och 2 km norr ut under tiden 15 september – 31 decemberKan sådan överenskommelse inte träffas ska frågan överlämnas till tillsynsmyndigheten för avgörande.

Figur 3. Urklipp från FMV Provplats Karlsborg villkor 11.